

lesarabrév

Ræðsla javnaðarflokksins
— vantar okkum tjak

Sum kunnugt hefur Sosialurinn stundum valt sær ávís evni fram, sum til dæmis orku, ella sjónvarp os. fr. til panel-greinar. Har hava so útvaldir, ikki almenningurin — skrivað aftur og fram í nøkrum bløðum um hesi evni.

Sum allir skúlaðir politikarar vísindamenn vita, so er tjak, dialogur, dialektikkur, ella hvat vit nú vilja kalla tað, líka frá Sokrates yvir Marx, Engels, Hegel og aðrar uppfataður sum skapanargrundarlag fyri mannnavitan. Fyri framburði andaliga og fyri politiskum innliti í umstøðurnar.

Ti eitt uppskott til Sosialin. Bæði áður enn og aftaná valið, hefur javnaðarflokkurin og umboð hansara verið herjað av eini basillu. Hetzurin móti javnaðarflokkinum frá borgarligu afturhaldskreftunum hefur smittað javnaðarmenn. Teir eru sjálfir farnir at ræðast kommunismu, og siga seg vera kristiligan flokk, o.s. fr. (P.S. eins og hann í Bayern?)

Eg vil tí spyrja: fyri tað fyrsta viðvíkjandi kommunismuni:

ALDRI hava vit í Sosialinum sæð skilgt orðaskifti um hvat hugmyndir kommunismunnar innihalda. Fáir feroingar kenna — av góðum grundum — til hugmyndirnar, av tí at ræðslu-myndirnar eru komnar fram fyrr, og tí er bert orðið »kommunisma« nóg

mikið til tess at fáa fólk at venda ryggin til. Ti veit fáur hvat tað týðir at feroingar kanska skipaðu seg kommunistiskt. So leingi ræðumyndir og lygnir eru einasta fatan fólksins um eitt fyrirbrigdi, so er ómøguligt at taka sakliga støðu til tað.

Ti haldi eg at eitt gott evni hjá Sosialinum at taka upp í panelgreinum hevði verið: »Hvat er kommunisma?« Og so latið bæði kommunistar og onnur fært saklig orð fram um hetta mál. Kommunisma merkir samogrnarrættur, og ikki harðræði ella kúgan. Hetta seinna samsvarar ikki hugmyndum hjá t.d. Karli Marx.

Fyri tað næsta: hvi tosa javnaðarmenn um eina »kommunistagrýlu« ella »skrimsi«, og ikki um kommunismuna sum eitt veruligt alternativ til kapitalistiska falittpolitikkin, eitt menniskjaligt alternativ til hin beinharda krónu- og oyru politikkin, har tað er peningurin sum ræður yvir fólkunum og ikki øvugt? Hvat ræðast javnaðarmenn, tá teir verða nevndir kommunistar? Hvi seta teir seg ikki inn í, hvat kommunistiska hugmyndin er og viðgera hana sakliga í staðin fyri at renna undan runubløkum frá politiskum borgarligum analfabetum á ideologiska økinum?

Orsaka at eg siga tað, men sjálvt Atli Dam hevur víst seg sum politiskan

analfabet tá hann í ræðslu síni fyri runubløkum sambandsmanna, verjir seg móti »kommunistagrýlu« við í síðulungum greinum í Dimmalætting at avdúka sín ókunnleika um søgu sosialismunnar. Siga teir hava uppruna hjá »utopiskum sosialismum«, Proudhon o.s. fr., og siga kommunistarnar at vera teir harðræðissinnar, sum fóru sín veg. Sannleikin er ein annar, nevniliga at javnaðar-ræslan er sprotin úr altjóðasambandinum (Internationala) og hevur verið upprunaligu sosialistisku krøvunum ryggin, er farin borgarliga vegin. Tvey dæmi eru:

1) Tá danski javnaðarflokkurin luttók saman við nazistunum undir krignum at senda danskar kommunistar til piningar og drápslegur í Týsklandi. Undir krignum var javnaðar-ræslan í Danmark at líka saman við Quisling í Noregi.

2) Eins og javnaðarflokkurin í Føroyum tekur handatakt saman við reiðaraflokkinum, tí ultrakonservativa »fólka«-flokkinum, so fevnast Anker og høgaflokkurin »Vinstra« í Danmark í dag. Soleiðis er javnaðar-ræslan vörðin til eina prostitueraða horu, sum bert hevur til endamáls at administrera kapitalismuna, ikki at broyta hana ella skapa eitt sosialistiskt samfelag.

Ja, kapitalistarnar hava

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyri at fáa lesarabrév upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brøvi.

BETRI umstøður undir javnaðarstjórnunum, av tí at javnaðarmenn hava sínar leigusveinar í fakfelagsræslunum, og tí kunnu sissar arbeiðararnar í krøvum teirra, meðan arbeiðararakrøvin undir borgarligari parlamentariskari stjórnarstjórn verður sett harðari fram, og andstøðurnar verður sterkari, har hevði ongín »góða mamma« verið at sissar arbeiðararæslurnar, sum undir javnaðarstjórn. Kapitalurin frøist um, at hava eina javnaðarstjórn, sum gongur erindi hansara.

Og so kristindómurin. Hvi byrja sjálvst javnaðarmenn heima at blanda kristindómin uppí politikk? Hava ateistar, muhamedsmenn, buddhistar o.s. fr. ikki loyvi at gerast limir í javnaðarflokkinum? Átrúnaður má vera eitt persónligt mál, sum ikki skal forða fólk í at luttaka í politiskum ella øðrum samfelagsligum lívi. At Jesus gamli var sosialistur, tað kann ikki fara at føra við sær, at tann avbronglaði kristindómurinn, sum Paulus og aðrir førdu til Europa, og tað himinrópandi sinnisloysið, sum amerikansk sektir nú útflyta kring heimundir kristnum heiti, skal vera atgongumerki til nakran politisk flokk. Sjálvandi eigur ein og hvør at hava tey demokratisku rættindi at vera ateistur. Og hóast tað sleppa inn í Háskúlan, hvi skulu slíkir stovnar bindast og leinkjast til ávisar trúarfatanir?

Men tað sum eg upprunaliga vildi, var: er tíðin ikki komin til, at vit fáa eitt sakligt tjak um hesi evni í panelgreinum javnaðarmálgagnsins? Bæði fyri at avrúna óvit javnaðarmanna um hvat kommunisma er, og fyri at fáa feroingum eitt hugmyndafrøðisligt vit um politikk og politiskar ræslur.

Um fólk eisini vil tjakast um hvat kristindómur er ella átti at verið, so átti slíkt at vera tikið upp í panelgreinar. Vónandi tekur Sosialurinn hesa grein upp, hóast hon er atfinnandi mótvægis javnaðarmonnum og ullintu hugmyndafrøði teirra.

komm.

Politiskt leysakast!

Harra blaðstjórn!

Gev mær innivist fyri hesum brævi.

Hósdagin 30/11 -78 stendur eitt lesarabrév: »Hvørja skyldu hevur sambandsflokkurin yvir fyri javnaðarflokkinum.«

Altso í Dimmalætting. Tað rós skal Dimma eiga, at hon hysir mongum, kanska ov mongum lesarabrevum. Soleiðis meti eg hatar áðurnevnda bræv, at tað var betur óskrivað.

Tað, sum fekk meg at steðga á í lestrinum, var tá eg kom fram á sjálva gallbløðruna.

Eftir mínum tykki heldur óvandaligt orðaval.

Siteri: »Javnaðarflokkurin við skoynisoppi sinum, Sosialinum.« sitat enda.

Tygum hava nokk handalag at skriva, men orðatilfarið er syndarlígt ringt. So sum handan sopinn tú nýtir.

Hettar kom at minna meg á eitt av teimum Aktuella hornunum í Dimmu á sinni. Eg vil ætla tað mundi vera í 1968—69.

Eg var staddur í Føroyingahavnini á Nordafarstøðini.

Eg minnst ikki, um fleiri feroysk bløð, men í Dimmu stóð avmyndaður landskassin, men peningur var ongín í honum.

Annars sást tað týðuliga, hvat ætlanin var við teirri tekingini. Maður sat og hevði loyst sær buksur í hann.

Eg haldi ikki, at nakar soppur sást. Tað hevði eftir tygara meti verið hent, at ein Sosialur hevði verið tøkur tá.

Oftani verður havt á munni, at ein eigur at visa andlit úteftir, og helst vakurt, men tá, og tað serstakliga visti Dimma eitt sera ljótt andlit, út eftir. Blaðið ella bløðini vóru útstillað innan fyri glastrút, so hvør síða skuldi kunna lesast.

Ta tíðina komu nógvir fremmandir menn úr ymsiskum tjóðum í Føroyingahavnina. Satt at siga, tá helt eg, at nú er hettar mæð ovboði. Eg kundi á mær skomm at vera feroingur. Er tað ikki á lágvum plani, so veit eg ikki, týgum N.W.K.

Hevði Gøtu Tróndur sæð hasa myndina, hvat hevði hann tá hildið um tjóð okkara.

Skoytast skal upp í, at hetta mundið átti sambandið lögmannin. Harri blaðstjórn í Dimmalætting G. L. Samuelsen, hetta eiga tygum at kunna

prógva við at leita aftur í hasa tíðina.

Glaður hevði eg verði, um eg hevði sæð hatta sjáldsama »Aktuella hornið«. Men eg áleggji ikki tygum at gera sum eg sigi. Lat meg siga alla søguna. Eg loyvi mær at skriva heim til Dimmu.

Sum feroingur hevði eg skomm av hesum ráa tilfari.

Ikki veit eg, men eftir ta tíð kom ongantíð tilikt aftur í »hornið.« sjálvt ikki nú, ið vit hava havt ein javnaðarmann til lögmann. Hatta var so handan søgan.

Eg skal ikki gera meg til serfrøðing í at meta um, hvi javnaðarflokkurin hevði afturgongd, men ivaleyst hava javnaðarmenn og tað helst tingmenninir skrivað alt ov litið hesi seinastu 4 árin.

Lat meg siga tað soleiðis, at eg meti teir at hava sitið alt ov tryggir í bumbuskýlinum, meðan sambandsflokkurin við Dimmalætting sum bumbuflogfari hevur kastad og aftur kastað eina bumbuna fyri og aðra eftir. Nú upp undir valið var alt ov seint at gera mótløp.

Nú var so nógvr sorað sundur, at sigast má, sum so oftani verður tikið til »Rom« varð ikki bygdur eftir einum degi. Um eg persónliga skuldi sagt mína meting um tað politisku støðuna í dag. Ja, so meti eg allar brýr sum áður bundu hesar báðar áðurnevndu flokkar saman, leggja í skeljum av bumbingini. Sløgin vóru mong av bumbum. Vanligar politiskar bumbur, kommunistiskar — eins og onnur sløg sum ikki hava verið royndar áður, tær ókristiligu — og so hini sløgin, sum blivu tikin út av illgitingum og teirri reinu luft. Kanska tað er tað, teir rópa fyri brintbumbur.

Í lötuni hava vit í politikk ein svartaper, sum tilsýnalátandi eingin vil hava í millum síni kort, og meti eg tað at vera stóra sambandsflokkinn. Bondskur hevur hesin flokkur verið í síni agita-tión.

Respektleys propaganda. Harra gud, tit kunnu jú ikki vænta, at okkara (mín) flokksformaður, sum eisini er lögmaður, skal so knappliga bliva umbroyttur, frá at vera eitt soverðið illsinnsivætti sum ikki kann tosta við. Dugir litið og illa at skriva.

Framhald á síðu 7

VALIÐ Í SKOPUN

Gunleif Hentze, formaður í valstýrinum í Skopun, sigur við Sosialin, at litla løtu eftir, at valhølið lat upp, fann ein kona pappirslepan á gólvnum. Gunleif Hentze tekur hetta ógvuliga lætt. Hann sigur, at hetta eru smátiðindi, sum fólk vilja gera til ein fil.

Nú leygardagin hevur konan Eyðvør Hansen vent sær til Sosialin og undrast hon á tað, sum Gunleif Hentze sigur, tí tað var hon, sum varð varug við pappirslepan. Tað lá á borðinum við síðuna av býlantinum, sum brúktur varð til at seta krossin við. Á

skrivinum stóð: »Vel ein kristnan«. Eyðvør Hansen var og valdi kl. 14.

Gunleif Hentze sigur, at eingin klaga er komin um valið í Skopun, men Eyðvør Hansen boðaði valnevndini beinan vegin frá skrivinum, men Gunleif Hentze hevur ikki tikið fráboðanina upp.

Nei, Gunleif Hentze, hetta er ikki ein myggjabiti. Hetta er ein tarvur, sum tú vilt gera til ein myggjabiti. Og tá tú sigur, at lepin kann hava ligið gólvnum, áðrenn valhølið lat upp.

G. Hentze má vita, at tað er hansara skylda at

kanna valrúmið, áðrenn hann setur valið, so at einki skriv er í valrúminum — hverki á gólvnum ella á borðinum, sum órógvur tey, sum seta sín kross. Eg haldi, at tað er landsstýrið, sum hevur við valið at gera, so eg fari at seta landsstýrinum hendan spurning:

Er tað rætt ella er tað lógligt, at skriv liggur í valrúminum valdagin við áheitan til veljararnar so sum í Skopun 7. november í ár. Og er hetta ólógligt er tað tykkara skylda at fáa greiðu á hesum.

S. P. J.